

Maí 2020

Skýrsla verkefnisstjórnar um sýnatöku fyrir COVID- 19 á landamærum

Skilað til heilbrigðisráðherra 25. maí 2020

Stjórnarráð Íslands
Heilbrigðisráðuneytið

Útgefandi: Heilbrigðisráðuneytið

Maí 2020

hrn@hrn.is

heilbrigdisraduneyti.is

Umbrot og textavinnsla:

Heilbrigðisráðuneytið

Mynd á forsiðu:

Landspítali/Þorkell Þorkelsson

©2020 Heilbrigðisráðuneytið

ISBN 978-9935-477-86-6

Efnisyfirlit

1. Inngangur	4
1.1 Aðdragandi verkefnisins.....	4
1.2 Skipun og vinna verkefnisstjórnar.....	5
1.3 Forsendur og takmarkandi þættir verkefnisins.....	7
2. Fyrir komu til landsins.....	10
2.1 Ferðaskilmálar	10
2.2 Innritun og flug.....	11
3. Á Keflavíkurflugvelli	13
3.1 Nánar um aðstöðu á flugvöllinum og umferð.....	13
3.2 Landamæraeftirlit.....	14
3.2.1 Núgildandi takmarkanir á komu til landsins	14
3.2.2 Verklag í dag á landamærum	15
3.2.3 Áskoranir og úrlausnarefni lögreglu:.....	15
3.3 Sóttkví og vottorð.....	16
3.4 Sýnataka og flutningur sýna	17
4. Greining sýna og birting niðurstaðna.....	19
5. Aðrar landamærastöðvar	21
6. Önnur tengd verkefni	22
6.1 Áframhaldandi smitrakning.....	22
6.2 Aðstaða fyrir sóttkví og einangrun	22
6.3 Eftirfylgni og þjónusta við ferðamenn á meðan á dvöl stendur	23
7. Kostnaðargreining	24
8. Niðurstöður.....	26

1. Inngangur

1.1 Aðdragandi verkefnisins

Ríkisstjórn Íslands ákvað 21. apríl 2020 að hafin skyldi vinna við að undirbúa ráðstafanir eftir 15. maí að því er varðar reglur um komu til landsins. Nú gilda þær takmarkanir að öllum þeim sem dvalist hafa á hááhættusvæðum síðastliðna 14 daga er gert að fara í tveggja vikna sóttkví, með þröngum undantekningum, sbr. 3. gr. reglna nr. 443/2020, um sóttkví og einangrun vegna COVID-19. Á það jafnt við um þá sem hér eru búsettir og ferðamenn. Öll lönd utan Færeyja og Grænlands eru í dag talin hááhættusvæði.

Sérstakur stýrihöpur ráðuneytisstjóra forsætisráðuneytis, heilbrigðisráðuneytis, atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytis, dómsmálaráðuneytis, samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytis og utanríkisráðuneytis skilaði skýrslu til ríkisstjórnarinnar 11. maí sl. þar sem er að finna greiningu á álitamálum og fyrstu tillögur frá stýrihöpnum um afléttingu ferðatakmarkana. Í skýrslu stýrihópsins kemur m.a. fram að það blasi við að eins og staðan er á heimsvísu sé viss áhætta fólgin í því að draga úr sóttvarnaráðstöfunum hérlendis og liðka fyrir ferðalögum til og frá landinu. Er þá meðal annars haft í huga að ekki eru mörg ríki sem hafa náð jafn góðum tókum á faraldrinum. Ferðalög fólks frá svæðum þar sem smit er útbreitt í samfélaginu gæti borið smit til svæðis þar sem smit er lítið útbreitt. Eins er hugsanlega ákveðin áhætta á ferðalaginu t.d. á flugvöllum. Á hinn bóginn má segja að þar sem samfélagssmit er nú lítið hér á landi að staða sóttvarna sé nú með ágætum innanlands og í ljósi þess að aukin ferðalög til og frá landinu verða fyrr eða síðar óhjákvæmileg þá sé nú tímabært að huga að tilslökunum. Að ýmsu leyti sé það hagstætt nú vegna þess að ferðalög milli landa séu hvort eð er í lágmarki og því svigrúm til staðar til að hefja skipulagðar tilslakanir á ferðatakmarkunum án þess að missa tök á ástandinu. Við bætast síðan veigamikil efnahagsleg rök sem mæla með tilslökunum. Á meðan smit er í öðrum löndum þyrfti í raun að loka landinu algjörlega í langan tíma til að koma í veg fyrir að smit bæriskt að utan. Verkefnið megi því orða svo að meta þurfi hvað sé ásættanlegt að taka mikla áhættu í hverju skrefi sem stigið verður í átt til afléttingar ferðatakmarkana. Jafnframt hvernig megi grípa til varúðarráðstafana samhliða tilslökunum til að minnka líkur á að smit beriskt til landsins sem og takast á við möguleg smit sem upp kunna að koma í kjölfarið.

Í skýrslunni eru reifaðir ýmsir valkostir við tveggja vikna sóttkví. Meðal þess sem þar er nefnt er að gera kröfu um COVID-19 próf, annað hvort áður en fólk kemur til landsins eða að það sé gert strax við komu. Enn fremur gætu vottorð um að fólk hafi fengið sjúkdóminn eða mótefnamæling, þegar slík próf hafa hlotið viðurkenningu, dugað til. Þessar leiðir væru þó allar vandkvæðum bundnar.

Í kjölfar fundar stýrihópsins með sóttvarnalækni, fulltrúa lögreglu, landlækni og forstjóra Íslenskrar erfðagreiningar þar sem kynntar voru hugmyndir um að

skima alla sem koma til landsins, ræddi heilbrigðisráðuneytið nánar við forsvarsmenn í heilbrigðiskerfinu um framkvæmdahlíð mála og hefur verið gengið út frá því að sýkla- og veirufræðideild Landspítala myndi annast sýnatöku á Keflavíkurflugvelli en sýnum yrði ekið til Reykjavíkur. Ferðamenn myndu fá niðurstöðu samdægurs og þyrftu ekki að bíða eftir henni á flugvellinum enda væru þeir með smitrakningarforrit og önnur nauðsynleg forrit í síma eins og segir í skýrslu stýrihópsins. Þá hafi einnig verið til skoðunar hvort taka eigi gjald af farþegum fyrir sýnatöku á flugvellinum.

Í skýrslu stýrihópsins er m.a. lögð fram sú tillaga til ríkisstjórnarinnar að stefnt skuli að því að frá og með 15. júní nk. geti ferðamenn sem komi til landsins átt val um að í stað þess að fara í tveggja vikna sóttkví fari þeir í sýnatöku á Keflavíkurflugvelli eða framvísi vottorði sem sóttvarnalæknir metur jafngilt. Jafnframt hlaði þeir niður smitrakningarforriti og uppfylli önnur slík skilyrði sem sóttvarnaryfirvöld setja. Sýnataka og greining fari fram á vegum sýkla- og veirufræðideildar Landspítala og til að gæta ítrustu varkárni verði reynslan metin að tveimur vikum liðnum og ákvörðun tekin um framhaldið.

1.2 Skipun og vinna verkefnisstjórnar

Á grundvelli skýrslu stýrihópsins ákvað ríkisstjórnin 12. maí sl. að stefna að því að eigi síðar en 15. júní næstkomandi geti þeir sem koma til landsins farið í COVID-19 próf á Keflavíkurflugvelli. Niðurstaða ætti að geta legið fyrir samdægurs og var gert ráð fyrir að farþegar gætu farið til síns heima eða á gististað uns hún lægi fyrir. Fyrirkomulagið yrði endurmetið þegar tveggja vikna reynsla væri komin á það, m.a. út frá því hvort herða þyrfti aftur aðgerðir eða hvort frekari tilslakanir væru forsvaranlegar. Ef sýnataka á Keflavíkurflugvelli reyndist vel þyrfti einnig að huga að fyrirkomulagi á öðrum landamærastöðvum.

Á fundi ríkisstjórnarinnar 15. maí sl. lögðu heilbrigðisráðherra og dómsmálaráðherra fram minnisblað þar sem lagt var til að verkefnisstjórn sem heilbrigðisráðherra skyldi skipa myndi stýra undirbúningi og framkvæmd við sýnatöku og greiningar á COVID-19 meðal farþega sem koma til landsins, í samræmi við ákvörðun stjórnvalda. Stefnt væri að því að eigi síðar en 15. júní gætu ferðamenn sem koma til landsins farið í sýnatöku á Keflavíkurflugvelli eða framvísað vottorði sem sóttvarnalæknir mæti gilt kysu þeir það fremur en að fara í sóttkví.

Síðar sama dag skipaði heilbrigðisráðherra verkefnisstjórn um ferðatakmarkanir vegna COVID-19. Fram kemur í skipunarbréfinu að verkefnið snúist um sýnatöku og greiningu sýna m.t.t. COVID-19 við komu farþega til landsins. Í verkefnisstjórnina voru skipuð:

- Hildur Helgadóttir, hjúkrunarfræðingur og verkefnastjóri á Landspítala, formaður verkefnisstjórnar skipuð án tilnefningar.
- Guðrún Aspelund, yfirlæknir, fulltrúi sóttvarnalæknis.

- Sigurgeir Sigmundsson, yfirlögregluþjónn, fulltrúi lögreglustjórans á Suðurnesjum.
- Rögnvaldur Ólafsson, verkefnastjóri, fulltrúi ríkislögreglustjóra.
- Guðmundur Daði Rúnarsson, framkvæmdastjóri, fulltrúi Isavia.
- Maríanna Garðarsdóttir, forstöðumaður rannsóknþjónustu, fulltrúi sýkla- og veirufræðideildar Landspítala.

Í skipunarbréfinu kemur enn fremur fram:

- Verkefnið á að hefjast ekki síðar en 15. júní og standa í 2 vikur – meta á síðan framhald þess.
- Markmiðið er að sýni verði tekin úr öllum farþegum sem koma til Íslands um Keflavíkurflugvöll og ekki kjósa að fara í sóttkví eða framvísa vottorði sem sóttvarnalæknir metur jafngilt. Sýnin skulu greind með tilliti til COVID-19 smits á veirufræðideild Landspítala.
- Verkefnisstjórnin geri jafnframt tillögur um framkvæmd verkefnisins gagnvart farþegum sem koma til landsins eftir öðrum leiðum.
- Enn fremur skal greina hvaða kröfur þarf að gera til vottorða/rannsóknarniðurstæða frá öðrum löndum og hvernig þeim skal framvísað og þau metin af hérlendum yfirvöldum.
- Þá skal móta ferla fyrir komu farþega til landsins allt frá því ferð er bókuð uns þeir fá tilkynningu um niðurstöðu greiningar á sýni, þ.m.t. öflun samþykkis fyrir töku sýna og notkunar á forritum í síma og meðferð sýna að greiningu lokinni.
- Verkferlar og afköst skulu miðast við allt að 1000 sýni á dag.
- Sýni skulu send án tafar á veirufræðideild LSH og greining sýna skal liggja fyrir innan 5 klst.
- Stefnt skal að því að heildarkostnaður við hvert sýni verði ekki hærrí en 50.000 kr.
- Stefnt skal að því að byggja á mönnun veirufræðideildar LSH, Lögreglustjórans á Keflavíkurflugvelli og Isavia.
- Gera skal stýrihópi ráðuneytisstjóra grein fyrir framgangi verkefnisins vikulega.

Að lokum segir í skipunarbréfinu að verkefnisstjórninni sé falið að undirbúa verkefnið og annast framkvæmd þess. Undirbúningur skuli hefjast 18. maí. Áætlun með ítarlegri verk- og tímaáætlun ásamt kostnaðaráætlun skuli liggja fyrir eigi síðar en 25. maí.

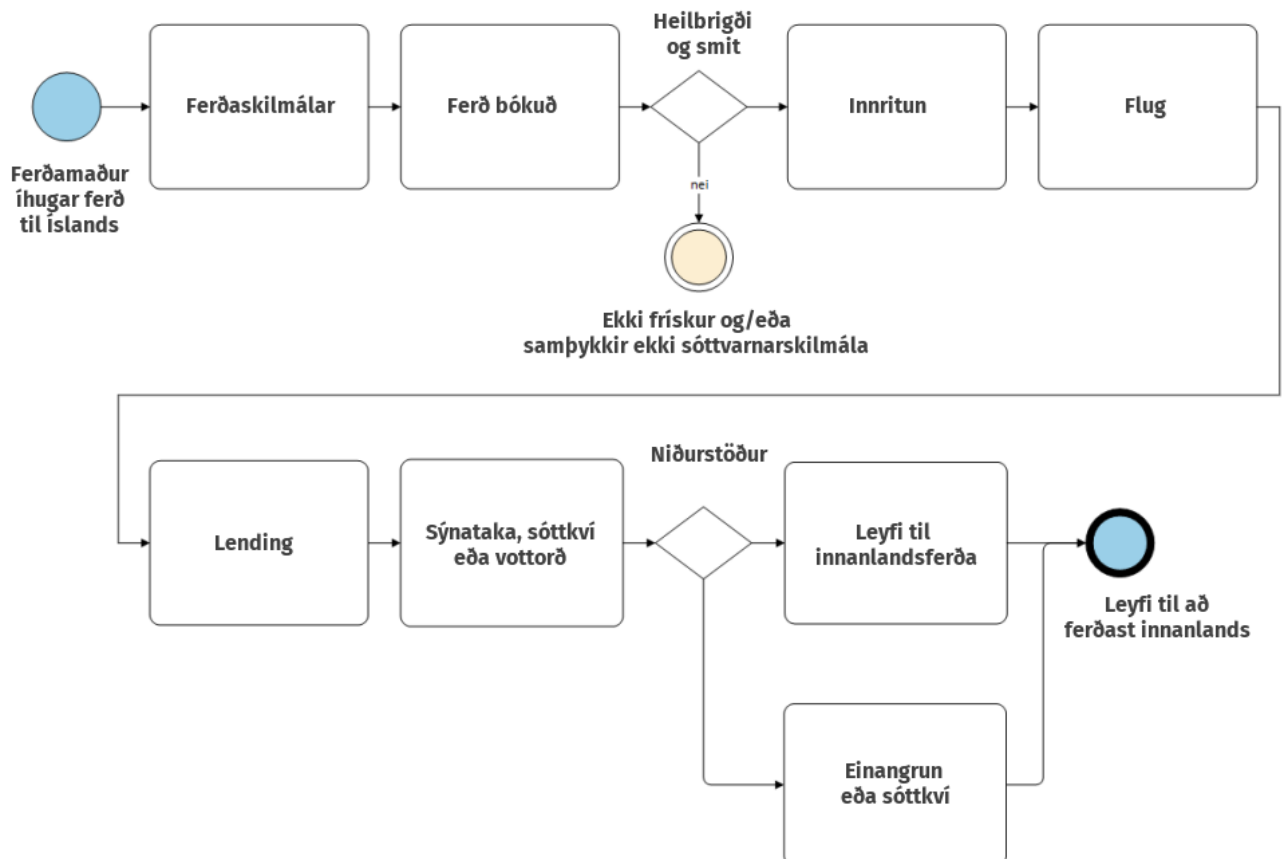
Verkefnisstjórnin kom saman til fyrsta fundar mánudaginn 18. maí 2020. Starfsmaður verkefnisstjórnarinnar er Sigurður Kári Árnason, yfirlögfræðingur í heilbrigðisráðuneytinu. Verkefnisstjórnin hittist daglega á tímabilinu, fór í vettvangsskoðun á Keflavíkurflugvöll og á sýkla- og veirufræðideild Landspítala og fékk til sín fjölda gesta og ráðgjafa. Auk fjölmargra starfsmanna þeirra stofnana sem eiga fulltrúa í verkefnisstjórninni ræddi hún m.a. við

sóttvarnalækni, landlækni, forstjóra Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins, forstjóra Heilbrigðisstofnunar Austurlands, fulltrúa Persónuverndar, forstjóra Sjúkratrygginga Íslands, og fulltrúa tollstjóra.

Kostnaðaráætlun byggir á greiningu og útreikningum þeirra stofnana sem verkefnisstjórnin gerir ráð fyrir að framkvæmdu viðkomandi verkefni, þ.e. sýkla- og veirufraeðideild (SVEID), Heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins (HH), embættis landlæknis og Isavia. Þá naut verkefnisstjórnin aðstoðar skrifstofu fjárlaga og innri þjónustu í heilbrigðisráðuneytinu við samantekt og yfirferð kostnaðaráætlunarinnar. Upplýsingatæknimál voru unnin hjá embætti landlæknis í samstarfi við heilbrigðis- og upplýsingatæknideild (HUT) Landspítala. Ferlagreining var unnin af undirhópi verkefnisstjórnar sem í áttu sæti starfsfólk Isavia, HUT, SVEID og HH auk starfsmanns Origo.

1.3 Forsendur og takmarkandi þættir verkefnisins

Verkefnisstjórn hefur í vinnu sinni fylgt skilgreiningu verkefnisins og þeim afmörkunum sem koma fram í skipunarbréfi. Af því verður að mati verkefnisstjórnarinnar ráðið að það nái til þess hluta ferðalags komufarþega frá því þeir bóka ferð uns þeir staðfesta á landamærum að þeir hyggist fara í sóttkví, framvísa fullnægjandi vottorði að mati sóttvarnalæknis eða fá niðurstöðu greiningar á sýni. Þennan feril má sjá á mynd hér að neðan.

Skýrsla verkefnisstjórnarinnar fjallar því fyrst og fremst um þau atriði sem huga þarf að á þessum hluta ferðalags farþega en í 6. kafla er að finna stutta yfirferð um tengd eða afleidd verkefni og álitamál sem þarf að vinna og eftir atvikum leysa til að verkefnið nái markmiðum sínum með sem bestum hætti. Verður hér gerð stutt grein fyrir helstu forsendum verkefnisins eins og þær birtast í skipunarbréfi og athugasemdum verkefnisstjórnarinnar við þær.

Með sýnatöku á landamærum er átt við að þar sé framkvæmt svokallað PCR próf (e. polymerase chain reaction) á öndunarfærasýni til að kanna hvort kórónuveiran sem veldur COVID-19 sjúkdómnum greinist í háls- og/eða nefkoki viðkomandi með kjarnsýrumögnun. Þetta er það próf sem hefur verið notað hér á landi í COVID-19 faraldrinum til greiningar á sjúkdómnum og til skimunar á smiti í þjóðfélaginu. Nánar er fjallað um PCR próf í kafla 2.1.

Verkefnið á að standa í tvær vikur en síðan skal meta framhald þess. Verkefnisstjórnin hefur í skýrslu sinni og áætlunargerð miðað við að verkefnið standi í tvær vikur en litið til þess að því verði hagað þannig að unnt sé að halda því áfram. Þó eru mjög margir óvissuþættir sem erfitt er að sjá fyrir eftir þessar tvær vikur, einkum er varðar farþegafjölda.

Verkefnisstjórn eru gefnar þær forsendur í skipunarbréfinu að greining sýna og svörun skuli liggja fyrir innan 5 klst. Akstur sýna á SVEID tekur tæpa klukkustund og frá því að sýni kemur til greiningar tekur það ferli við bestu aðstæður um 2,5-3 klukkustundir. Svar gæti því legið fyrir um 4 klst. eftir að lagt er af stað með sýni frá Flugstöð Leifs Eiríkssonar (FLE). Þó má reikna með allt að 5 klukkustundum og jafnvel lengri tíma í greiningu háð fjölda sýna í hverri sýnakeyrslu miðað við núverandi tækjabúnað og mönnun auk þess sem slík vinnsla er háð öðrum þáttum, sjá nánar í kafla 4.1.

Verkefnisstjórn eru gefnar þær forsendur að allt að 1.000 sýni verði greind á sólarhring. Núverandi greiningargeta SVEID er 700-800 sýni á sólarhring að mati deildarinnar miðað við núverandi mönnun. Hafa verður í huga að allt að 200 sýni koma nú þegar á SVEID á hverjum degi til greiningar á SARS-CoV-2 eingöngu og eru þá ótalin önnur öndunarfærasýni til veiruleitar og önnur sýni til kjarnsýrumögnunar. Verður áætluð greiningargeta vegna komufarþega því um 500 sýni á sólarhring miðað við núverandi mönnun, tækjabúnað og húsnæði deildarinnar og þær hugbúnaðarlausnir sem til eru, sjá nánar í kafla 4.2. Ef ná á greiningargetunni upp í 1.000 sýni á dag þyrfti að flýta kaupum á tækjabúnaði, auka mönnun á SVEID eða leita til annarra aðila um að greina sýni samhliða SVEID. Nánar er greint frá þessu í 4. kafla.

Samkvæmt skipunarbréfi skal byggt á mönnun SVEID, Lögreglustjórans á Suðurnesjum og Isavia. Hins vegar er ljóst að þessar stofnanir og fyrirtæki hafa ekki yfir að ráða mönnun til að taka sjálf sýnin. Verkefnisstjórnin byggir á því að heilbrigðisstarfsfólk þurfi í það verkefni og þá sé mikilvægt að í upphafi sé vant fólk að taka sýni, hvort tveggja til að halda tíma við það í lágmarki og til að næmni prófsins verði sem best. Sú opinbera stofnun sem hefur tekið langflest

sýni er Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins (HH) en hún er jafnframt fjölmenn og því líklegri en t.d. Heilbrigðisstofnun Suðurnesja til að vera aflögufær um starfsfólk í verkefnið. Samkvæmt samtali við forstjóra HH ætti að vera unnt að senda starfsfólk í heilan vinnudag á verkefnistímanum til að taka sýni í FLE. Með því móti sé unnt að halda 45 mín. sýnatökutíma á hverja vél sem tekur allt að 200 farþega. Þá telur verkefnisstjórnin að á meðan greiningargeta er ekki nema 500 sýni á dag, og jafnvel þótt hún færi í 1000 sýni á dag, myndi mönnun við sýnatöku ekki verða takmarkandi þáttur til skamms tíma, þ.e. í þær tvær vikur sem lagt er upp með.

Miðað við umfang verkefnisins og tilgreind tímamörk þess, þ.e. frá 15. júní í tvær vikur og uppgefna greiningargetu um 500 sýni á dag ætti nægjanleg aðstaða til að koma fyrir sýnatöku í Keflavík að vera fyrir hendi, sérstaklega á meðan eftirlit fer fram á innri landamærum Schengen og allir komufarþegar til landsins fylgja sama flæði. Það ætti jafnframt við þótt sýnataka yrði aukin í 1.000 á dag.

Verkefnisstjórn vekur einnig athygli á því að ýmis annar búnaður geti verið takmarkandi eins og reyndi á þegar faraldurinn gekk yfir í mars og apríl. Er þá einkum átt við hlífðarbúnað, sýnatökusett, hvarfefni o.þ.h. Samkvæmt upplýsingum frá SVEID eru nú til á birgðastöð 10.000 sýnatökusett sem ætluð eru fyrir allt landið. Pantanir hafa verið lagðar inn fyrir rúmlega 50.000 settum en afhendingartími hefur ekki verið staðfestur.

Eins og nánar verður rakið á eftir er gengið út frá því í þessari skýrslu að vegna þess hversu takmarkandi greiningargeta SVEID er fyrir verkefnið þurfi að gera ráð fyrir að svo til öll greiningargeta sem er umfram innanlandspörf geti þurft að fara í sýnatökur í FLE. Eins og staðan hefur verið undanfarnar vikur á öðrum landamærastöðvum, einkum flugvellina á Akureyri og í Reykjavík, ættu ekki að bætast við mörg sýni þar og viðkomandi heilsugæslustöðvar að geta ráðið við einstaka farþega sem þar kæmu inn í landið. Hins vegar verður að hafa í huga að með Norrænu geta komið fleiri en 1000 farþegar í senn og að þegar þessi skýrsla er skrifuð eru bókaðir nokkur hundruð farþegar með henni í tveimur ferðum á verkefnistímabilinu 15. -29. júní. Nánar er fjallað um þetta atriði í 5. kafla.

Að þessu virtu verður nú vikið að einstaka þáttum í verkefninu. Í 2. kafla er fjallað um það sem gerist fyrir komu til landsins, í 3. kafla um það sem gerist í FLE og í 4. kafla um greiningu sýna og birtingu niðurstaðna. Þá er í 5. kafla fjallað stuttlega um aðrar landamærastöðvar, í 6. kafla um önnur tengd eða afleidd verkefni og í 7. kafla um kostnaðaráætlun verkefnisins. Að lokum er að finna niðurstöðu í 8. kafla.

2. Fyrir komu til landsins

2.1 Ferðaskilmálar

Til að tryggja sem best öryggi annarra farþega, áhafna og starfsmanna á flugvöllum þarf að koma í veg fyrir að smitandi einstaklingar ferðist og smiti þannig aðra á flugvelli eða hugsanlega í flugvél. Til að tryggja sem best öryggi almennings í landinu þarf einnig að koma í veg fyrir að smitandi einstaklingar fari inn í landið. Persónulegt hreinlæti og sóttthreinsun svæða eru mikilvæg í sóttvörnum sem og að einstaklingar, sem búa ekki saman, virði 2ja metra nándarmörk eins og hægt er, t.d. í biðröðum. Minna þarf fólk á hreinlæti og sóttvarnir og skilaboð þessa efnis ættu að vera á áberandi stöðum á flugvöllum og í flugvélum.

Sóttvarnastofnun Evrópu (ECDC) hefur ásamt Flugöryggisstofnun Evrópu (EASA) að auki mælt með að til viðbótar við almennt hreinlæti og sóttvarnir ættu farþegar og aðrir að íhuga að bera andlitsgrímu á flugvöllum og í flugvélum. Ástæðan er sú að á þessum stöðum er oft margmenni og ómögulegt að virða tveggja metra nándarmörk. Undantekning væri við öryggisleit og landamæraeftirlit. Börn undir ákveðnum aldri og þeir sem af heilsufarsástæðum þola ekki að vera með grímu væru undanþegnir. Veggspjöld ættu að minna fólk á rétta notkun.

Komufarþegar til Íslands hafa undanfarið fyllt út upplýsingar um dvalarstað í sóttkví að kröfu sóttvarnalæknis og almannavarna. Því til viðbótar verður í tengslum við verkefnið lagt til að ferðamenn fylli út nánari ferðaskilmála fyrir brottför. Slíkir skilmálar myndu þá m.a. innihalda persónuupplýsingar, flugupplýsingar, símanúmer og tölvupóstfang auk upplýsinga um lönd heimsótt undanfarna 14 daga og dvalarstaði á Íslandi. Í ferðaskilmála þurfa allir farþegar einnig að samþykkja yfirlýsingu um að þeir séu ekki sér vitanlega með, eða hafi verið útsettir fyrir, COVID-19 undanfarna 14 daga eða hafi nú eða nýlega ekki verið með einkenni sem gætu samrýmst COVID-19. Farþegi þyrfti einnig að staðfesta skilning á að brot á reglum um sóttkví og einangrun gæti leitt til sekta og aðkomu yfirvalda við að koma í veg fyrir frekari brot. Verkefnisstjórnin leggur upp með að upplýsingar væru veittar heilbrigðisyfirvöldum en ekki öðrum og í þeim tilgangi að tryggja sóttvarnir og koma í veg fyrir útbreiðslu faraldurs á Íslandi.

Þessar upplýsingar yrðu notaðar til að skrá farþega fyrir fram í sýnatöku eða afhendingu vottorða við komu til landsins og jafnframt stofna raðnúmer fyrir þá sem ekki hafa íslenska kennitölu. Slíkt rafrænt og sjálfkrafa skráningarkerfi er ein af lykilforsendum þess að unnt sé að taka sýni úr öllum á landamærum án þess að þar skapist langur biðtími í sýnatöku. Verkefnisstjórnin leggur því áherslu á að útfylling og sending slíkra ferðaskilmála væri skilyrði þess að farþegi fengi að ferðast til Íslands. Eftir því sem næst verður komist er slíkur háttur nú þegar hafður á í Hollandi. Ef farþegi kæmi til landsins án þess að hafa

fyllt út ferðaskilmála þá gæti hann ekki farið í sýnatöku og þyrfti því almennt að fara í sóttkví.

Ekki virðist vera til staðar skýr heimild í íslenskum rétti til að krefjast þess af flugrekanda að viðlögðum sektum að tryggja að ferðaskilmálar séu útfylltir og hafi verið sendir en það væri líklega áhrifaríkasta leiðin til að tryggja þetta. Verkefnisstjórnin bendir á að á grundvelli 13. gr. sóttvarnalaga nr. 19/1997 skal setja reglugerð um sóttvarnaráðstafanir, sem grípa má til vegna hættu á farsóttum frá útlöndum eða frá Íslandi til útlanda, í samræmi við efni þeirra alþjóðasamninga sem Ísland er aðili að. Hugsanlegt er að unnt væri að kveða á um þessa skyldu flugrekenda í slíkri reglugerð en að öðrum kosti að kveða á um slíkt í lögum. Væri þetta ekki gert yrði hætt við að fjöldi farþega kæmi hingað til lands án þess að hafa fyllt út umrædda skilmála með tilheyrandi fyrirhöfn, töfum og tilkostnaði og hugsanlega aukinni smithættu. Það er mat Isavia að fæst flugfélög myndu leggja ótilneydd í þann kostnað sem þessu fylgdi.

Verkefnisstjórnin gengur út frá því að áfram verði það meginreglan við komu til landsins að farþegar þurfi að fara í sóttkví í 14 daga eða í þann tíma sem dvöl stendur yfir. Undantekning frá þessu væri að gangast undir valkvætt PCR próf við komu til landsins eða að framvísa gildu vottorði um fyrri veikindi eða nýlegt neikvætt PCR próf. Ferðamenn, sem kæmu til landsins og ætluðu í sóttkví, bæru sjálfir gisti- og upphaldskostnað meðan á sóttkví stendur enda hafi þeir komið sjálfviljugir til landsins þrátt fyrir kröfu stjórnvalda um sóttkví. Undanþegnar reglum um sóttkví eru áhafnir flugvéla og flutningaskipa sem fylgt hafa sérstökum varúðarráðstöfunum í vinnuferð og komufarþegar sem hafa dvalið utan áhættusvæða í 14 daga fyrir komu til landsins, sem nú eru eingöngu Grænland og Færeyjar. Þessir farþegar þyrftu því hvorki að fara í sýnatöku né framvísa vottorði.

2.2 Innritun og flug

Upplýsingar fyrir brottför flugs til Íslands til farþega og flugfélaga þurfa að innihalda greinargóðar lýsingar á þeim ferðaskilmálum sem gilda fyrir komu til landsins, þ.e. sóttkví eins og tilgreint er í 3. gr. reglna nr. 443/2020, um sóttkví og einangrun vegna COVID-19, en annars val um sýnatöku eða að framvísa vottorði sem samþykkt er af sóttvarnaryfirvöldum. Jafnframt þurfa að liggja fyrir upplýsingar og kröfur til flugrekenda um nauðsynlega upplýsingagjöf til yfirvalda sem forsendu fyrir því að viðkomandi flug geti farið fram, afkastagetu sýnatöku og verkferla við komu og brottför

Bein samskipti flugfélaga við farþega er háð því að viðkomandi flugfélag hafi réttar tengiliðaupplýsingar við farþega en þar sem farþegi getur hafa m.a. bókað flugmiðann sinn beint í gegnum flugfélagið, netsölur, hefðbundnar ferðaskrifstofur eða hluti af pakkaferð þá er ekki hægt að gefa sér að hægt verði að upplýsa alla farþega um ferðaskilyrði áður en kemur að innritun eða byrðingu í flug til Íslands.

Ferill farþega frá innritun og fram að landingu í Keflavík er staðlaður í flestum tilvikum og aðal breytan felst í því hvort farþegi ferðast með farangur sem þarfnast innritunar og afhendingar eða þurfi jafnvel að fara í gegnum brottfarar landamæraeftirlit sem veltur á reglum viðkomandi brottfararlands.

Misjöfn aðstaða og tæknilausnir eru til staðar eftir brottfararstað sem ræðst að miklu leyti af því hversu útbreiddar og aðgengilegar sjálfsþjónustur eru hjá viðkomandi flugvelli, afgreiðsluaðila og flugfélagi. Er þá helst um að ræða sjálfsþjónustur til að fá brottfararspjald og töskumerkimiða fyrir farþega með innritaðan farangur og afhendingu farangurs. Í sumum tilvikum eru jafnframt til staðar sjálfsþjónustur til byrðingar og því getur verið tæknilega mögulegt fyrir farþega til Íslands að lenda á Íslandi án þess að hafa átt í beinum samskiptum við starfsmann á leiðinni.

Miðað við tímaáætlun verkefnisins er ólíklegt að búast megi við því að flugrekendur muni eða geti innleitt tæknilausnir sem tryggja að rafrænar lausnir um upplýsingagjöf og ferðaskilmála hafi borist farþega fyrir landingu á Íslandi. Þar sem farþegar geti ferðast án farangurs er rökréttasta staðsetning til að yfirfara og staðfesta ferðaskilmála við byrðingu loftfars fyrir flug til Íslands.

Fyrir landingu þarf flugrekandi að tilkynna farþegum fyrirkomulag um sóttkví og möguleika um val að framvísa vottorði eða gangast undir sýnatöku við landingu.

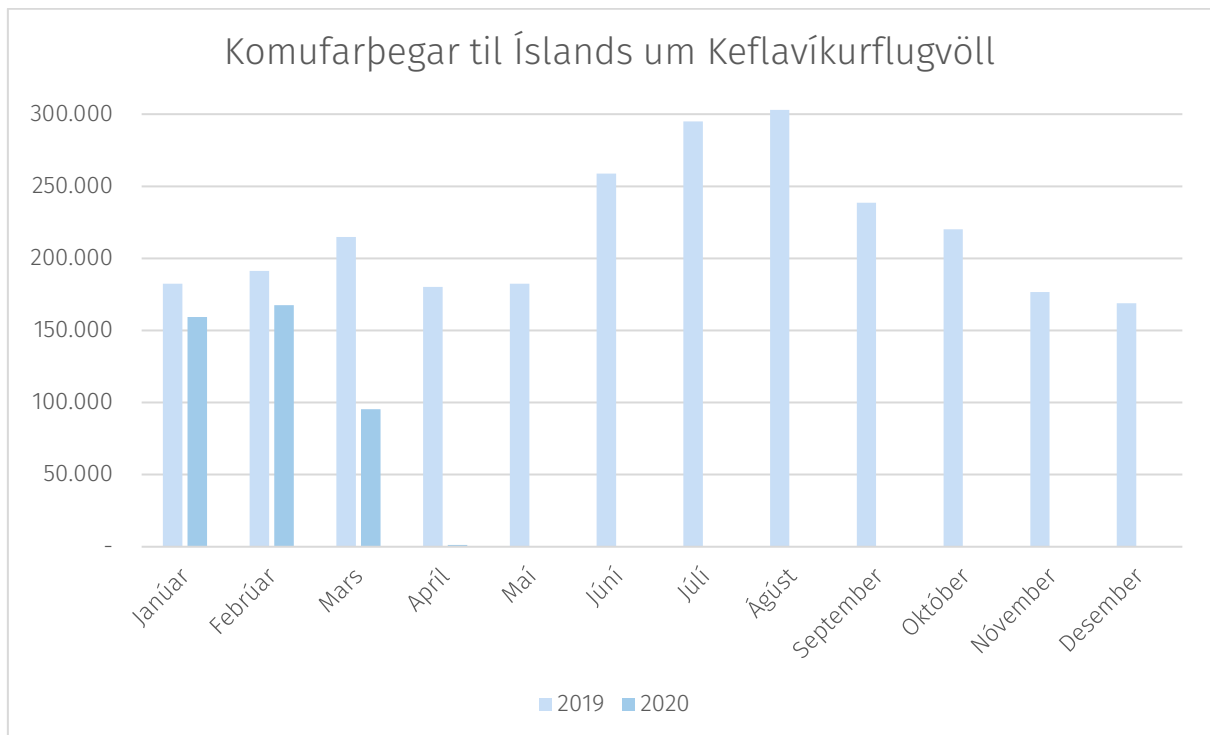
3. Á Keflavíkurflugvelli

3.1 Nánar um aðstöðu á flugvellingum og umferð

Áætlaður fjöldi komufarþega um Keflavíkurflugvöll á því tímabili sem gefið er að sýnataka fari fram, þ.e. frá 15. júní í tvær vikur, er óljós. Hvorki liggur fyrir framboð á flugi, eftirspurn ferðmanna til eða frá landinu eftir flugi né hvort almennur ferðavilji er til staðar ef val er um aðra möguleika við komuna til landsins en tveggja vikna sóttkví. Ljóst er að tilkynning um væntanlega sýnatöku á Keflavíkurflugvelli og opnun landsins fyrir ferðalögum hefur fengið töluverða athygli erlendis sem gæti leitt af sér aukna eftirspurn.

Í samræmi við skipunarbréf taka verkferlar og afköst mið af 500 sýnum á dag, eða jafnvel 1.000 sýnum, og því er gert ráð fyrir við skrif skýrslunnar að hámark komufarþega á degi hverjum sé slíkt hið sama. Fjöldi komufarþega um Keflavíkurflugvöll gæti því verið að hámarki 30.000-31.000 á mánuði sem verður að hafa í huga þegar framhald verkefnisins verður metið auk þess sem það er áhætta við verkefnið sjálft að ekki sé möguleiki að anna allri eftirspurn eftir sýnatöku innan hvers dags.

Sé mat á áætlaðri eftirspurn lægra en hvernig flugumferð mun raunverulega þróast þegar val verður um aðra möguleika við komu til landsins en sóttkví er nauðsynlegt að horfa til þess hvort og hvernig hægt er að bregðast við slíkri sviðsmynd.

EKKI er ljóst miðað við greiningargetu hvernig þeim takmörkuðu gæðum verður úthlutað sem er aðgangur að sýnatöku á Keflavíkurflugvelli verði eftirspurn eftir flugi umfram skilgreind afköst verkefnisins. Keflavíkurflugvöllur er skilgreindur

flugvöllur með skammtaðan afgreiðslutíma þar sem innviðir mæta ekki eftirspurn í samræmi við reglugerð nr. 858/2014, um úthlutun afgreiðslutíma flugvalla.

Afkastaskilgreining flugvallarins miðast í dag við að hámarki 32 hreyfingar á klukkustund, þar af að hámarki 26 komur farþegaflugvéla á hverri klukkustund. Skoða þarf í samræmi við væntanlega útgefna afkastagetu sýnatöku á Keflavíkurflugvelli og áætlaða mönnum hvort það sé nauðsynlegt að minnka útgefna afkastagetu flugvallarins niður í allt að eina landingu farþegaflugvélar á klukkustund en slík ákvörðun þarf að vera tekin í samráði við flugrekendur, samgönguyfirvöld og samræmingarstjóra flugvallarins. Isavia telur að ekki séu til staðar heimildir til að takmarka fjölda komufarþega á hverjum degi að öðru leyti en kemur fram að ofan.

Miðað við núverandi regluverk og tilskipanir Evrópusambandsins gæti orðið vandkvæðum bundið að setja hámark á fjölda komufarþega til landsins innan hvers dags þegar eftirspurn eftir flugi til landsins verður umfram gefin afköst verkefnisins eða greiningargetu, svo sem með hliðsjón af jafnræði og gagnsæi. Það á sérstaklega við ef fjöldi flugrekenda mun óska eftir að fljúga til landsins. Þetta þarf að skoða sérstaklega af hálfu flugmálayfirvalda.

Að öðru leyti ætti nægjanleg aðstaða fyrir töku allt að 1.000 sýna á dag að vera til staðar í Keflavík, einkum þegar eftirlit fer fram á innri landamærum Schengen og allar komur farþega til landsins fylgja sama flæði. Í þessari skýrslu er hvorki gerð grein fyrir né lagt sérstakt mat á aðstöðu til sýnatöku umfram 1.000 sýni á dag né hvernig slíkri aðstöðu yrði komið fyrir ef sú staða kæmi upp að hún þyrfti að vera til staðar fyrir mismunandi flæði farþega frá innri eða ytri landamærum Íslands né skoðaðar útfærslur á sýnatöku eftir skilgreiningu á áhættusvæðum. Þó verður að teljast ólíklegt að aðstaða á Keflavíkurflugvelli verði takmarkandi þáttur í afkastagetu verkefnisins innan hvers dags sé stundarálagi stýrt eins og kemur fram að ofan.

Nægi greiningargeta á SVEID, mönnum sýnatöku eða aðstaða í Keflavík ekki til að anna eftirspurn farþega eftir að komast til Íslands, hvort sem það gerist á upphafstímabili verkefnisins eða ef verði af mögulegu áframhaldi á því, þarf að skoða að takmarka framboð fluga, minnka aðgengi að valkosti í sýnatöku í stað sóttkvíar eða framkvæma ekki sýnatöku á öllum komufarþegum.

3.2 Landamæraeftirlit

3.2.1 Núgildandi takmarkanir á komu til landsins

Umferð yfir ytri landamærin er í dag takmörkuð fyrir þriðja ríkis borgara nema fyrir nauðsynleg ferðalög með ákveðnum undanþágum til og með 15. júní. Þarna fylgir Ísland öðrum ríkjum Schengen samstarfsins og ESB. Þetta gildir þó ekki um ríkisborgara ESB og EFTA ríkjanna, breska ríkisborgara, einstaklinga með gilt dvalarleyfi í einhverju aðildarríkja Schengen samstarfsins og fjölskyldumeðlimi

og ákveðnar mikilvægar starfsstéttir og þá sem sinna mikilvægri þjónustu. Eins og staðan er í dag er flug um ytri landamærin frá London og Boston.

Landamæraeftirlit á innri landamærum var framlengt um 20 daga frá og með 15. maí 2020 samkvæmt ákvörðun dómsmálaráðuneytis (til og með 3. júní). Gert er ráð fyrir því að framlengja landamæraeftirlit á innri landamærum til 15. júní en heimilt er á grundvelli núverandi áhættumats að halda úti eftirliti á innri landamærum í 60 daga í heildina. Verið er að skoða af hálfu dómsmálaráðuneytisins og ríkislögreglustjóra mögulegar leiðir til þess að framlengja eftirliti á innri landamærum á reynslutímabilinu frá 15. júní.

Eins og staðan er í dag er flug á innri landamærin aðeins frá Stokkhólmi til KEF. Þá kemur Norræna vikulega til Seyðisfjarðar frá Hirtshals í Danmörku með viðkomu í Þórshöfn í Færeyjum. Sjá umfjöllun síðar um Seyðisfjörð.

3.2.2 Verklag í dag á landamærum

Sannreynt er að farþegar sem koma á ytri landamærin hafi heimild til að koma til landsins sbr. gildandi þrengingu á reglugerð um för yfir landamæri. Farþegar eru upplýstir um kröfur um sóttkví við komu til landsins og gengið úr skugga um að viðkomandi hafi tryggn dvalarstað meðan á dvöl stendur og dvalarstaður uppfylli viðmið sóttvarnalæknis um dvalarstað á meðan á sóttkví stendur. Allir komufarþegar, hvort sem þeir fara um innri eða ytri landamæri, þurfa að fylla út skráningareyðublað (e. Passenger Locator Form). Vinna við að gera þetta form rafrænt er á lokastigi en það er á pappír eins og er. Þar koma fram persónuupplýsingar farþega og dvalarstaðir á Íslandi. Upplýsingar er skráðar í smitrakningargrunn sóttvarnalæknis og almannavarnadeild ríkislögreglustjóra. Icelandair dreifir blaðinu um borð í flugvélum og Norræna í ferjunni en fyrir þetta verkefni yrði formið að vera rafrænt og skilyrt fyrir alla farþega.

Meðalafgreiðslutími hvers farþega á landamærunum í FLE fór úr 24 sek í 52 núna við móttöku skráningareyðublaðsins. Móttaka þess er tímafrek við komu, langur afgreiðslutími myndast í FLE, smíthætta er af blöðunum, hætta er á misritun og skrift er oft ólæsileg. Slíkt fyrirkomulag gengi aldrei upp ef farþegafjöldi myndi aukast verulega frá því sem nú er.

3.2.3 Áskoranir og úrlausnarefni lögreglu:

Eftirfylgni gagnvart þeim sem ekki ætla sér að hlíta sóttvarnaráðstöfunum getur verið erfið í framkvæmd. Upp hafa komið dæmi þar sem lögregla hefur þurft að hafa slík afskipti af fólki. Þegar og ef umferð um FLE fer að aukast þarf að vera alveg skýrt hvaða heimildir lögreglan hefur til að bregðast við gagnvart þeim sem ljóst þykir að ætla ekki að hlíta sóttvarnaráðstöfunum eins og sóttkví, þ.m.t. frávísun. Til skoðunar mun vera að flytja frávísunarheimild sem byggir á almannaheilbrigði frá Útlendingastofnun til lögreglunnar, sbr. c. og d. lið 94. gr. laga nr. 80/2016, um útlendinga. Í þessu sambandi vekur verkefnisstjórnin athygli á að frávísunarheimildir gagnvart þriðjaríkis borgurum hafa ekki að geyma sambærilega tilvísun til almannaheilbrigðis þrátt fyrir að þar sé heimild til frávísunar ef viðkomandi er haldinn alvarlegum smitsjúkdómi, sbr. g. lið 106.

gr. laganna. Liggja þarf ljóst fyrir hvort heimilt sé að vísa útlendingi frá landi við komu þrátt fyrir að ekki sé unnt að staðfesta smitsjúkdóm.

Það fellur að öðru leyti utan við starfssvið verkefnisstjórnarinnar að fjalla um eða gera tillögur í þessum efnum en verkefnisstjórnin hefur upplýsingar um að dómsmálaráðuneytið hafi falið ríkislögreglustjóra að leiða vinnuhóp þar sem gerðar verða tillögur um breytingar á lögum og reglum, m.a. um þessi álitæfni.

Eins og rakið er að framan auðveldar það verulega framkvæmd sýnatöku hjá öllum komufarþegum í FLE þegar eftirlit fer fram á innri landamærum Schengen og allar komur farþega til landsins fylgja sama flæði. Fyrir liggur að unnið er að því á vegum ESB og Schengen ríkjanna að samræma afléttingu ferðatakmarkana á bæði á innri og ytri landamærum og mikilvægar leiðbeiningar gætu komið úr þeirri átt.

Núgildandi ákvörðun um eftirlit á innri landamærunum gildir til og með 3. júní nk. Takmarkanir á komu yfir ytri landamæri eru til og með 15. júní nk. Vegna þess að almennt fara farþegar frá þessum tveimur svæðum ólíka leið í gegnum FLE þyrfti að liggja fyrir með sem mestum fyrirvara hvort unnt verði að halda áfram eftirliti á innri landamærum meðan á verkefnistímanum stendur.

3.3 Sóttkví og vottorð

Eins og vikið hefur verið að hér að framan er gengið út frá því að það verði áfram meginreglan að þeir sem koma til landsins frá hættusvæðum skuli fara í 14 daga sóttkví. Einstaklingar sem fara í sóttkví eru skráðir inn í miðlægan grunn sóttvarnalækni og almannavarna við komuna til landsins. Eins eru einstaklingar hvattir til að hlaða niður Rakning C-19 smáforriti í síma en þar má finna gagnleg ráð og upplýsingar um COVID-19 á Íslandi. Einstaklingur í sóttkví á að halda sig á dvalarstað og hafa bein samskipti við sem fæsta einstaklinga og fara í einu og öllu eftir leiðbeiningum.

Farþegar sem koma frá löndum utan hættusvæða, sem í dag eru Færeyjar og Grænland, þurfa ekki að fara í sóttkví að því gefnu að viðkomandi hafi ekki verið á áhættusvæði síðastliðna 14 daga og því þarf eingöngu að staðfesta þær upplýsingar. Það mætti m.a. gera í ferðaskilmálum sem þá þyrfti ekki að fylla út að öðru leyti. Hins vegar þurfa einstaklingar sem ferðast til Íslands um Færeyjar eða Grænland á leið frá öðrum löndum sem enn teljast til áhættusvæða samt sem áður að vera í sóttkví eftir komu hingað til lands, þar til 14 dagar eru liðnir frá því að þeir yfirgáfu áhættusvæði.

Í samræmi við skipunarbréf leggur verkefnisstjórnin til að í stað þess að fara í sóttkví eða gangast undir PCR próf á flugvelli geti farþegi valið að framvísa vottorði um fyrra próf. Með fyrra prófi er átt við kjarnsýrumögnun (PCR) á öndunarferasýni (háls- og/eða nefkoksstrok). Framvísa þarf niðurstöðu um jákvætt próf, þ.e. viðkomandi var smitaður af COVID-19, eða neikvæðu prófi sem ekki er eldra en fjögurra daga. Ekki er nóg að lækni skrái klíníska greiningu á sjúkdómi. Ef próf var jákvætt þarf prófið að hafa verið tekið fyrir 14 dögum eða

meira miðað við komudag og lækni þarf einnig að staðfesta að viðkomandi hafi náð fullum klínískum bata og hafi verið einkennalaus í a.m.k. 7 daga. Eins og er þá er vitneskja takmörkuð um ónæmi eða mótefnasvörun gegn COVID-19 hjá þeim sem hafa náð sér eftir veikindi. Þannig er óljóst hve mikil ónæmissvörun er eftir veikindi, hversu mikla vörn þau mótefni sem myndast veita eða hversu lengi ónæmi endist. Hins vegar er gert ráð fyrir að þeir sem hafa náð sér eftir COVID-19 sýkingu hafi ónæmi í a.m.k. nokkra mánuði og geti þar með ekki verið smitberar.

Mótefnamæling er blóðrannsókn sem mælir mótefni sem einstaklingur myndar sem hluta af ónæmissvari við smiti. Þannig er hægt að sjá hver hefur smitast þótt honum sé batnað en það getur tekið 1-2 vikur eða lengur eftir smit fyrir mótefni að myndast. Mörg og mismunandi mótefnapróf hafa verið markaðssett til að greina mótefni gegn COVID-19 en þau próf eru öll ný þar sem þetta er framandi sjúkdómur og ekki er búið að sannreyna hver þeirra eru áreiðanleg í samanburði við PCR próf. Það ferli mun taka einhvern tíma en þangað til er ekki hægt að nota mótefnapróf eða hraðgreiningarpróf sem sönnun um ónæmi og þau geta ekki komið í stað PCR prófs í verkefninu.

Farþegi þarf að framvísa frumriti vottorðs við komu á flugvelli. Vottorð verða metin af heilbrigðisstarfsmanni sem gild eða ógild samkvæmt skilmerkjum sóttvarnalækni. Vottorð þurfa einnig að uppfylla ákveðin skilyrði eins og um læsileika, tungumál, útgefanda o.fl. Gera þarf farþegum grein fyrir því fyrir fram að verði vottorð metið ógilt þurfi viðkomandi að fara í sóttkví eða gangast undir PCR próf á landamærum. Ef vottorð er tekið gilt er það mat skráð og viðkomandi fær staðfestingu frá sóttvarnalækni þess efnis að hann sé undanþeginn sóttkví vegna komu til landsins. Gert er ráð fyrir að farþegi fái vottorð sitt til baka og þau verði ekki geymd.

3.4 Sýnataka og flutningur sýna

Sóttvarnastofnun Evrópu (ECDC) hefur ályktað að nýlegt neikvætt PCR próf geti ásamt öðrum aðgerðum minnkað líkur á, þó það útiloki ekki, að einstaklingur beri smit til annars lands. Ef nota á próf í þessum tilgangi þá er mikilvægt að nota próf sem er sannreynt í greiningu á sjúkdómnum eða m.t.t. COVID-19 sjúkdóms, svokölluð kjarnsýrumögnun eða PCR próf, þar sem tekið er öndunarfærasýni og leitað að kjarnsýrum (erfðaeftni) veiru, í þessu tilviki kórónuveirunnar SARS-CoV-2. Vitað er að margir eru einkennalausir í nokkra daga eftir smit og að prófið geti verið neikvætt hjá einkennalausum stuttu eftir smit en verði síðan jákvætt við upphaf einkenna. Prófið er því ekki fullkomið en það er hins vegar mjög gott til að greina rétt þá sem ekki hafa sjúkdóminn. Að næmi prófsins sé hugsanlega lágt hjá einkennalausum væri helst áhyggjuefni þegar tekin eru sýni þar sem sjúkdómurinn er útbreiddur því þá væru fleiri sýni falskt neikvæð. Enn skortir samt betri upplýsingar um skilvirkni PCR prófs m.t.t. COVID-19.

Allir komufarþegar sem ferðast til Íslands á verkefnistímanum forskrá upplýsingar á rafrænu formi fyrir brottför eins og áður hefur verið lýst, sjá kafla 2.1 um ferðaskilmála. Gögn berast þá í gagnagrunn þar sem ferðamanninum er úthlutað einkvæmum kóða og beiðni er send í GLIMS, sem er rannsóknarstofukerfi SVEID. Til baka kemur sýnatökunúmer og aðrar nauðsynlegar upplýsingar til merkingar á sýni, sjá nánar í fylgiskjali. Því næst er sendur tölvupóstur til ferðamannsins með staðfestingu á hans skráningu með QR-kóða sem hann þarf að framvísa í sýnatökunni eða við skoðun vottorða.

Tekið er nefkoks- og hálsstrok með þar til gerðum sýnatökupinum, einum fyrir hvort sýni sem fara svo saman í eitt merkt sýnatökuglas. Þegar sýni hefur verið tekið er sýnatökuglasi lokað og sýnatökuglas sett í þar til gert sýnatökuplast, eitt glas í hvert plast. Viðeigandi hlífðarbúnað skal nota við sýnatöku. Verkefnisstjórnin hefur gengið út frá því að sýnataka á landamærum verði með þessum sama hætti en vitað er að rannsókn hefur verið gerð á notkun munnvatnssýna í stað stroksýna. Þrátt fyrir vísbendingar um að þau kunni að vera fullnægjandi liggja takmarkaðar rannsóknir þar að baki og engin reynsla hér á landi. Sýnatökusett og hlífðarbúnaður eru afgreidd frá birgðastöð Landspítala Tunguhálsi til framkvæmdaaðila sýnatöku sem gert er ráð fyrir að hafi birgðaaðstöðu í FLE. Verkefnisstjórnin leggur til, eftir samráð við sóttvarnalækni, að einungis verði tekin sýni hjá þeim sem fæddir eru árið 2004 og fyrr. Sú tillaga byggist á því að hlutfallslega fá smit af COVID-19 hafa greinst hjá börnum á leik- og grunnskólaaldri, flest börn fá væg einkenni og einnig benda upplýsingar til að börn smiti sjaldan aðra. Þá liggur fyrir að sýnataka sé erfiðari hjá ungum börnum.

Sýnum er safnað saman í kassa til flutnings og sýni eru flutt eftir söfnun úr hverri farþegavél til greiningar á SVEID. Verkefnisstjórnin leggur til að heilbrigðisstarfsfólk afhendi flutningsaðila sýnin tilbúin til flutnings eftir afgreiðslu farþega úr hverri flugvél og sýnum því ekki safnað saman úr fjölda flugvéla. Ekki þarf sérútbúna bifreið til verksins enda skal vera þannig gengið frá sýnum að engin hætta stafi af þeim. Lagt er upp með að flutningur sýna verði framkvæmdur af þriðja aðila á SVEID. Verkefnisstjórnin hefur upplýst Tollgæsluna um fyrirhugað verkefni og flutning sýna út af flugvallarsvæðinu og gerir Tollgæslan engar athugasemdir við það.

Meðan beðið er niðurstöðu, sem miðað er við að sé innan 5 klst. en geti verið lengur einkum yfir nótt, fer viðkomandi til skráðs dvalarstaðar og viðhefur ítrustu smitgát og varúð í umgengni við aðra en sóttkví er ekki nauðsynleg.

4. Greining sýna og birting niðurstaðna

Líkt og rakið hefur verið verða sýni tekin, auðkennd og merkt í Flugstöð Leifs Eiríkssonar en send þaðan og greind á sýkla- og veirufræðideild Landspítala Ármúla 1a. Þegar sýni koma á SVEID til greiningar hefur skráning þegar farið fram og því getur vinnsla sýna, kjarnsýrueinangrun og kjarnsýrumögnun farið fram án tafar. Það ferli tekur við bestu aðstæður um 2,5-3 klukkustundir og gæti svar því legið fyrir um 4 klst. eftir að lagt er af stað með sýni frá FLE. Þó má reikna með allt að 5 klukkustundum og jafnvel lengri tíma í greiningu háð fjölda sýna í hverri sýnakeyrslu miðað við núverandi tækjabúnað og mönnun en ekki er unnið allan sólarhringinn á SVEID. Vafasýni eru ávallt greind aftur og bætist þá við sá svartími sem kjarnsýrumögnun tekur, um 1 klst. Jákvæð sýni eru staðfest með viðbótargreiningu eins og verkferlar segja til um. Verkefnisstjórnin leggur til að sýni sem koma á deildina eftir kl. 17 verði unnin næsta morgun en sýni sem berast fyrir kl. 17 eru unnin og svarað samdægurs.

Hafa ber í huga að SVEID er eina greiningardeild smitsjúkdóma á landinu og eru bráðasýni til greiningar ávallt í forgangi hvort sem er frá Landspítala eða heilsugæslu. Svo framarlega sem ekki geisar annar veirufaraldur í samfélaginu á sama tíma eða COVID-19 faraldur blossar ekki upp aftur ætti svartími ekki að vera lengdur frekar. Ekki er gert ráð fyrir geymslu sýna eftir greiningu og telst neikvætt eða jákvætt svar endanlegt þegar það hefur verið staðfest af SVEID og sent frá deildinni og vinnslu þá lokið og sýni fargað samkvæmt verkferlum.

Verkefnisstjórn eru gefnar þær forsendur að greina eigi allt að 1.000 SARS-CoV-2 sýni á sólarhring á komufarþegum frá 15. júní í tvær vikur. Núverandi greiningargeta SVEID er 700-800 sýni á sólarhring miðað við núverandi mönnunarforsendur. Ekki er gert ráð fyrir mönnun allan sólarhringinn. Á COVID-tímabili í mars og apríl 2020 var unnið til miðnættis en mönnun deildarinnar gerir að öllu jöfnu ekki ráð fyrir mönnun 16 eða 24 tíma á sólarhring. Hafa verður í huga að allt að 200 sýni koma nú þegar á SVEID á hverjum degi til greiningar á SARS-CoV-2 eingöngu og eru þá ótalin önnur öndunarfærasýni til veiruleitar og önnur sýni til kjarnsýrumögnunar. Til að gæta fyllstu varkárni verður áætluð greiningargeta vegna komufarþega því um 500 sýni á sólarhring. Til að auka afkastagetu deildarinnar umfram 800 sýni þarf að strax að bæta tækjabúnað og auka mannafla til skamms tíma sem og aðstöðu til lengri tíma. Hægt væri fljótt, þ.e. jafnvel í júlí, að auka getu í 1.200-1.300 sýni á sólarhring með tækjabúnaði sem styður við aukna sjálfvirkni samfara auknu öryggi í meðhöndlun sýna með minni hættu á villum. Áætlaður kostnaður búnaðarins er um 11 milljónir kr. Þá væri hægt að auka getu í 2.000-3.000 sýni með viðbótarbúnaði til kjarnsýrueinangrunar (áætlaður kostnaður um 10 milljónir kr. til viðbótar) sem er helsti takmarkandi þáttur í greiningarferlinu og í 4.000-6.000 sýni með öflugri sjálfvirkri tækjasamstæðu til viðbótar sem er mjög afkastamikil

en kostar um 80 milljónir kr. Slík tækjasamstæða myndi einnig nýtast í öðrum veirugreiningum og smitsjúkdómum. Hafa skal einnig í huga í ljósi nýafstaðins faraldurs að greiningargeta getur á hverjum tíma takmarkast af framboði hvarfefna til kjarnsýrueinangrunar og kjarnsýrumögnunar.

Þá þarf einnig að hafa í huga aðra takmarkandi þætti eins og framboð sýnatökusetta, hlífðarbúnaðar, mönnun deildarinnar sér í lagi á orlofstíma og ekki síst hugbúnaðarlausna en þær geta aukið greiningargetu með aukinni sjálfvirkni, einkum í svörun sýna. Eins og vikið er að hér að framan eru einungis til 10.000 sýnatökusetta á birgðastöð sem vitað er að uppfylli gæðastaðla til sýnatöku. Yfir 50.000 sett eru í pöntun en afhendingartími þeirra er ekki staðfestur. Þá eru enn fremur til 60.000 sýnatökusetta sem fengin voru undir lok faraldursins en gæði þeirra eru ekki staðfest.

Neikvæð svör þar sem SARS-CoV-2 greinist ekki er nú svarað handvirkt eftir staðfestingu á SVEID á sýnanúmer og kennitölu með svari í sjúkraskrá. Til að flýta því ferli væri sjálfvirkt svar til viðkomandi komufarþega í smáforrit, með textaskilaboðum eða með tölvupósti æskilegt, í samræmi við þær upplýsingar sem gefnar yrðu upp við forskráningu hjá embætti landlæknis. Þau sýni sem reynast jákvæð og SARS-CoV-2 greinist í sýni er nú svarað handvirkt að lokinni staðfestingu SVEID á sama hátt en sjálfvirk svörun eftir stofnun gervikennitölu í sjúkraskrá væri æskileg og þaðan færi einstaklingur síðan í smitrakningu hjá smitrakningarteymi. Til þess að sýnataka hjá farþegum sem koma til Íslands geti farið fram þarf að byggja upp og endurbæta ýmsar tæknilegar lausnir. Lausnir til að leysa hluta verkefnisins eru til en ýmislegt þarf að gera til að þær virki fyrir þá sem ekki hafa íslenska kennitölu og sumt þarf að byggja frá grunni. Gert er ráð fyrir að verkefnið verði unnið á vegum embættis landlæknis í umboði sóttvarnalæknis með aðkomu Landspítala og fleiri aðila. Nánar er fjallað um þennan hluta verkefnisins í fylgiskjali með skýrslunni.

Aðrar umbætur til að styðja við verkefnið: Húsnæðisbreytingar Ármúla 1a: Aðlagða húsnæði eins og hægt er að nútímakröfum með markvissum lausnum hvað varðar vinnusparandi aðferðir með aukinni samvinnu og samlegðaráhrifum, einkum í skipulagi PCR-einingar deildarinnar sem hægt er að sameina á einni hæð og bæta samnýtingu bæði tækja og húsnæðis með vinnusparandi skipulag í huga. Mannauður: Mönnun er sá þáttur sem er viðkvæmastur, þjálfun starfsmanna á þessari sérhæfðu einingu tekur tíma og fram undan er langþráður orlofstími eftir erfitt tímabil í COVID-19 faraldri. Aukin viðvera væri hugsanleg, þá með tilheyrandi viðbótarkostnaði.

Mikilvægt er að hafa í huga almannavarnaáætlanir og almannahagsmuni til framtíðar fyrir uppbyggingu SVEID sem þarf að vera kleift að sinna hlutverki sínu í greiningu smitsjúkdóma á Íslandi, hvort sem um er að ræða nýja faraldra eða árlega faraldra til dæmis influensu. Einnig er ljóst að ef um umtalsverðan farþegafjölda verður að ræða munu verkefnið verða krefjandi og ekki síst ef faraldur COVID-19 tæki sig aftur upp.

5. Aðrar landamærastöðvar

Í skipunarbréfi verkefnisstjórnarinnar kemur fram að hún skuli jafnframt gera tillögur um framkvæmd verkefnisins gagnvart farþegum sem koma til landsins eftir öðrum leiðum en gegnum Keflavíkurlugvöll. Verkefnisstjórnin hefur í þessu sambandi einkum horft til komu Norrænu til Seyðisfjarðar þar sem koma hennar liggur fyrir en einnig til annarra hafna og flugvalla þar sem vænta má komu farþega frá útlöndum. Nánari útfærsla yrði í samvinnu við heilsugæslustöðvar á viðkomandi stöðum og SVEID í samræmi við það sem að ofan hefur verið lýst.

Um landið eru 30 skilgreindar landamærastöðvar á höfnum og þar af 11 sem einnig eru skilgreindar sóttvarnahafnir. Fraktskip hafa haldið uppi vöruflutningum til og frá landinu án hindrana. Samkvæmt upplýsingum verkefnisstjórnarinnar eru nú engin skemmtiferðaskip væntanleg til landsins í maí og júní. Útgerðir skemmtiferðaskipa bíða ákvarðana stjórnvalda um takmarkanir, bæði hér á landi og annars staðar.

Norræna heldur uppi vikulegum ferðum á milli Íslands, Færeyja og Danmerkur en undanfarnar vikur hafa verið rúmlega 20 farþegar með hverri ferð. Bókanir með Norrænu á verkefnistímanum eru hins vegar þannig að 17. júní eru 200 farþegar skráðir og 24. júní eru 350 farþegar skráðir. Þá eru 622 farþegar skráðir 1. júlí. Reynsla undanfarinna vikna hefur sýnt að vegna COVID-19 er töluvert um afbókanir áður en ferð er farin. Ef heimilt verður að sleppa við sóttkví við komuna til landsins eru líkur á að færri afbóki ferðir. Ef þessar bókanir ganga eftir er viðbúið að gera þurfi sérstakar ráðstafanir varðandi sýnatöku því þessi fjöldi reynir verulega á getu Heilbrigðisstofnunar Austurlands og greiningargetu SVEID.

Auk Keflavíkurlugvallar eru landamærastöðvar á Akureyrarflugvelli, Egilsstaðaflugvelli og Reykjavíkurlflugvelli. Ekkert skipulagt farþegaflug frá útlöndum er nú utan Keflavíkur en í venjulegu árferði er nokkur fjöldi einkaflugvéla sem kemur beint til Reykjavíkur og Akureyrar með allt að nokkra tugi farþega á dag. Ekki liggur fyrir að skipulagt farþegaflug verði tekið upp á þessa flugvelli á verkefnistímanum. Þá kunna flugvellirnir þrír að vera notaðir sem varaflugvellir af flugrekendum fyrir Keflavíkurlugvöll. Aðstöðuleysi á þeim flugvöllum gerir það að verkum að ekki er raunhæft að taka sýni hjá komufarþegum nema í mjög litlum mæli, sérstaklega ef einnig er þörf á landamæraeftirliti. Erfitt er að framfylgja sóttvarnaaðgerðum, svo sem sýnatökum og viðhalda fjarlægð milli farþega sem þess óska.

6. Önnur tengd verkefni

6.1 Áframhaldandi smitrakning

Verkefnisstjórnin hefur afmarkað umfjöllun sína við ferli farþega frá því þeir ákveða að koma til landsins og þar til niðurstaða úr sýni hefur verið send til viðkomandi. Eigi að síður er mikilvægt að tæpa á því sem þá tekur við. Þar er annars vegar átt við að ef farþegi reynist jákvæður þá þarf smitrakning, eftirlit heilbrigðisþjónustu, möguleg vist í sóttvarnahúsi eða innlögn á sjúkrahús að vera til staðar. Ef niðurstaða úr sýni er neikvæð þarf ferðamaðurinn engu að síður að hafa aðgang að leiðbeiningum um hvert eigi að leita ef hann fær einkenni meðan á dvöl stendur.

Markmið með aðgerðum vegna COVID-19 faraldursins hefur verið að hægja á útbreiðslu og lágmarka áhrif faraldursins á samfélagið í heild. Nú þegar faraldurinn hefur náð ákveðnum stöðugleika í íslensku samfélagi færast áherslur frá viðbragði yfir í endurreisn sem felur í sér aðlögun að breyttri heimsmynd.

Öflug smitrakning er forsenda þess að hægt sé að opna landið á meðan COVID-19 faraldurinn er í gangi í heiminum. Samhæfingarstöð almannavarna vegna COVID-19 og smitrakningarteymi almannavarna verða áfram virk í nánú samstarfi við sóttvarnalækni og önnur stjórnvöld. Smáforritið Rakning C-19 auðveldar smitrakningarteymi almannavarna að rekja öll smit sem upp kunna að koma. Smitrakningarteymið rekur hvert tilfelli, hverjir eru útsettir fyrir smiti og utanumhald um sóttkví. Sýktir einstaklingar fara eftir sem áður í einangrun á meðan þeir eru veikir og útsettir í 14 daga sóttkví.

Verkefnisstjórnin leggur til að allir farþegar verði hvattir til að hlaða niður Rakning C-19 smáforritinu til að auðvelda smitrakningu og til þess að hafa aðgang að upplýsingum um heilbrigðiskerfið á Íslandi. Hins vegar telur verkefnisstjórnin ekki æskilegt að slíkt verði skylt eða skilyrði fyrir komu til landsins. Byggist sú afstaða hvoru tveggja á sjónarmiðum um persónuvernd og að eftirfylgni með slíkri skyldu væri ógerleg. Verkefnisstjórnin telur að mikilvægt sé að bæta inn virkni í Rakning C-19 smáforritið sem auðveldar aðgengi að upplýsingum um íslenskt heilbrigðiskerfi, m.a. til að gera það fýsilegt að hafa forritið.

Hafa þarf í huga að ef einstaklingur sýnir einkenni við eða stuttu eftir brottför frá Íslandi og reynist síðan jákvæður af COVID-19, þarf smitrakning að eiga sér stað. Tryggja þarf að upplýsingar um veikindi berist til þar til bærra yfirvalda og að nægilegar upplýsingar séu til staðar til að smitrakning geti farið fram í samráði við þarlend yfirvöld.

6.2 Aðstaða fyrir sóttkví og einangrun

Í fyrstu bylgju faraldursins var rekið sóttvarnahús við Rauðarárstíg í Reykjavík. Slík aðstaða var til staðar á Akureyri, og öll umdæmi höfðu áætlun um

uppsetningu slíks úrræðis. Sóttvarnahús eru ætluð fyrir einstaklinga í einangrun með staðfestan sjúkdóm og hefur þessi starfsemi gefið góða raun.

Fjöldamörg hótél hafa boðið upp á dvöl meðan á sóttkví stendur og mikilvægt er að sá kostur verði enn til staðar. Hins vegar þykir óraunhæft að ætla að einstaklingar með staðfest smit dvelji á hótélum víða um landið. Einnig er mikilvægt að eiga til úrræði fyrir ferðamenn sem þurfa að fara í sóttkví en eru ekki með aðgang að hentugu húsnæði. Þörfin á áframhaldandi rekstri sóttvarnahúss er því brýn og taka þarf ákvörðun um staðsetningu til lengri tíma.

6.3 Eftirfylgni og þjónusta við ferðamenn á meðan á dvöl stendur

Fyrirséð er að ferðalagið hér innanlands felur í sér færri áskoranir en ferðalagið milli landa. Verkfærlar fyrir ferðþjónustu og framlínustarfsfólk vegna COVID-19 eru til staðar og aðgengilegir á heimasíðu landlæknis. Í forgrunni er grundvallarsmitgát starfsfólks og fyrirtækja í ferðþjónustu. Mikilvægt er að ferðþjónustuaðilar séu vel undirbúnir og hafi skýrar leiðbeiningar um það verklag sem viðhafa þarf svo þeir geti sinnt sínu hlutverki á réttan hátt. Nú þegar eru til ýmsar leiðbeiningar fyrir ferðþjónustuaðila inn á heimasíðu landlæknis varðandi smitgát og önnur viðbrögð við COVID-19 sjúkdómi.

Ljóst er að samvinna við fyrirtæki í ferðþjónustu er grundvallaratriði. Mikil ábyrgð mun hvíla á þeim og því þurfa kröfur til þeirra að vera skýrar og afdráttarlaugar. Öll ferðþjónustufyrirtæki verða að vera undir það búin að takast á við smit meðal viðskiptavina sinna og þess verður að krefjast að allir aðilar geri viðeigandi viðbragðsáætlanir. Ferðþjónustuaðilar munu einnig þurfa að gangast við ríkri eftirlitsskyldu gagnvart heilsufari ferðamanna og vera undir það búin að senda þá í sýnatöku ef svo ber undir og jafnvel sinna þeim í sóttkví og/eða einangrun.

Ferill erlendra ferðamanna um íslenskt heilbrigðiskerfi er sá sami og á við um íbúa á Íslandi. Hins vegar þarf að tryggja aðgengi þeirra að upplýsingum, þ.e. hvert og hvernig fólk leitar upplýsinga og leiðbeininga og hvernig það ber sig að við að leita heilbrigðisþjónustu. Gera þarf ráð fyrir að ferðafólk geti slasast eða veikst ótengt COVID-19 meðan á dvöl þeirra stendur. Taka þarf afstöðu til sóttvarnaráðstafana í sjúkraflutningum og innan heilbrigðisstofnana í ljósi þessa.

7. Kostnaðargreining

Kostnaðaráætlun byggir í grunninn á tveimur sviðsmyndum út frá fjölda farþega sem kæmu gegnum Keflavíkurflugvöll á tveggja vikna verkefnistímabilinu. Annars vegar er miðað við hámarksgreiningargetu eins og hún hefur verið skilgreind í skýrslunni, þ.e. 500 sýni væru tekin á degi hverjum, og hins vegar miðað við að meðaltali 200 sýni á dag sem væri nær þeim fjölda sem komið hefur síðustu vikur. Á grundvelli þeirra forsendna sem kostnaðaráætlunin byggir á er enn fremur hægt að áætla hversu mörg sýni að lágmarki þyrfti að taka á hverjum degi til að kostnaður á hvert sýni færi ekki umfram 50.000 kr. eins og lagt var upp með í skipunarbréfinu.

Í skýrslunni hefur verið bent á að ef unnt væri að auka greiningargetu í 1000 sýni ættu aðrir þættir í ferlinu ekki að standa því í vegi. Ljóst er að heildarkostnaður myndi aukast en ætla má að kostnaður á hvert sýni myndi minnka. Í ljósi þess að ekki liggur fyrir hvernig greiningargeta yrði aukin í 1000 sýni á dag í FLE hefur verkefnisstjórnin hins vegar ekki forsendur til að koma fram með fullnægjandi kostnaðargreiningu á slíkri sviðsmynd. Þá taldi verkefnisstjórnin sér ekki fært að svo stöddu að áætla kostnað vegna sýnatöku á öðrum landamærastöðvum.

Í töflu hér að neðan má sjá samantekt á kostnaðaráætlun en ítarlegri sundurliðun er að finna í fylgiskjali. Kostnaðaráætlunin er birt með þeim fyrirvörum að forsendur eru margar hverjar óljósar, einkum varðandi væntanlegan fjölda komufarþega á verkefnistímabilinu.

Kostnaðarmat			
Forsendur			
Fjöldi daga	14	14	14
Fjöldi sýna á dag	500	200	107
Fjöldi flugvéla á dag	3	1	1
Tekjur			
Rekstrartekjur	0	0	0
Gjöld			
Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins	26.355.000	14.168.000	10.931.270
Landspítali SVEID	77.091.000	30.836.400	16.497.474
Embætti landlæknis	20.000.000	20.000.000	20.000.000
Isavia	20.000.000	20.000.000	20.000.000
Kostnaður við flutning sýna	840.000	280.000	280.000
Samtals gjöld	144.286.000	85.284.400	67.708.744
Annað - ófyrirséð	14.428.600	8.528.440	6.770.874
Gjöld alls með ófyrirseðum kostnaði	158.714.600	93.812.840	74.479.618
Kostnaður á hvert sýni	22.674	33.505	49.719

8. Niðurstöður

Með hliðsjón af öllu framanröktu setur verkefnisstjórnin fram eftirfarandi niðurstöður. Þær eru þó, líkt og skýrslan almennt, settar fram með þeim fyrirvara að tími til undirbúnings og framkvæmdar er mjög stuttur og óvissuþættir eru margir. Sérstaklega horfir verkefnisstjórnin til þess að verði tekin ákvörðun um að framkvæma verkefnið þarf m.a. að hefja upplýsingatæknivinnu án tafar til að mögulegt sé að verkefnið geti hafist 15. júní að undangengnum prófunum.

Meginniðurstöður verkefnisstjórnar eru eftirfarandi:

1. Miðað við forsendur verkefnisins er sýkla- og veirufræðideild Landspítala (SVEID) ekki í stakk búin til að vinna nema 500 veirusýni á dag (fyrir farþega) á verkefnistímanum. Til að auka afkastagetu þarf að bæta tækjabúnað, mönnun og aðstöðu SVEID en miðað við fyrirliggjandi áætlanir er í fyrsta lagi hægt að auka afkastagetu í 1000 sýni á dag eftir miðjan júlí. Að auki er mikilvægt að líta til þess að ef upp koma hópsýkingar og smit eykst í samfélaginu munu þau sýni hafa forgang fram yfir sýni úr einkennalausum komufarþegum. Aðkoma annarra greiningaraðila er mögulegt úrræði til að auka greiningargetuna en ekki hefur verið lagt mat á hver sú samanlagða greiningargeta gæti verið.
2. Huga þarf sérstaklega að birgðastöðu sýnatökusetta en á birgðastöð eru í dag ekki nema 10.000 sett.
3. Sú óvissa sem ríkir um fjölda komufarþega á verkefnistímabilinu gæti stofnað verkefninu í hættu þar sem farið gæti verið fram úr afkastagetu þess og þeim fyrirheitum að taka sýni hjá öllum komufarþegum varpað fyrir róða. Þetta á við hvort heldur sem er á skilgreindu tímabili eða mögulegu framhaldi þess þar sem væntingar um sýnatöku kunna að vera forsenda fyrir ferðalagi til Íslands.
4. Óháð verkefninu er nauðsynlegt að fara í þær úrbætur á SVEID sem gera deildinni kleift að sinna með fullnægjandi hætti hlutverki sínu sem rannsóknarstofa smitsjúkdóma. Núverandi afkastageta deildarinnar, tækjakostur, aðstaða og mönnun er veikleiki í sóttvörnum og almannavörnum landsins m.t.t. nýrrar bylgju COVID-19 eða faraldra annarra smitsjúkdóma.
5. Verkefnisstjórnin telur að unnt sé að skila niðurstöðum á u.þ.b. 5 klst. frá því síðasta sýni er tekið úr farþegum viðkomandi flugvélar á Keflavíkurflugvelli frá morgni og fram eftir degi. Sýni sem berast SVEID eftir kl. 17 verða greind næsta morgun nema mönnun verði aukin. Fyrirséð er að greining sýna frá öðrum landamærastöðvum gæti tekið lengri tíma, sérstaklega ef senda þarf sýnin landshorna á milli.
6. Kostnaður á hvert sýni er áætlaður undir 50 þúsund krónum svo framarlega sem tekin eru fleiri en 107 sýni á dag. Kostnaðurinn fer

lækkandi með fjölgun sýna og er tæpar 23 þúsund krónur miðað við 500 sýni á dag.

7. Nauðsynlegt er að kveða á um í lögum eða reglum um ábyrgð flugrekenda á forskráningu farþega til að fækka smitandi einstaklingum sem gætu komið til landsins, til að sýnatökufærið geti gengið hratt og vel fyrir sig og til að auðkenna þá farþega sem framvísa vottorðum eða velja að fara í sóttkví.
8. Nauðsynlegt er að frávísunarheimildir á landamærum séu skýrar gagnvart þeim sem ekki ætla að hlíta sóttvarnaráðstöfunum.
9. Mikilvægt er að tryggja áframhaldandi verklag um sýnatöku vegna veikinda í landinu, greiningu, smitrakningu, sóttkví og einangrun með því að hafa samhæfingastöð almannavarna og sóttvarna áfram virka til að koma í veg fyrir útbreiðslu smits.
10. Upplýsingagjöf til ferðamanna er mikilvægur hluti verkefnisins. Bæta þarf sérstaklega við virkni Rakning C-19 smáforritsins og upplýsingar til ferðamanna í því.

9. Fylgiskjöl

[Verk- og tímaáætlun](#)

[Sýnataka á Keflavíkurlflugvelli - kostnaðarmat](#)

[Minnisblað frá ISAVIA](#)

[Minnisblað frá landlækni](#)

